
زنان
ونهضت حسینی
مرضیه مشکوری

بسم الله الرحمن الرحیم

زنان و نهضت حسینی

نویسنده:

مرضیه مشکوری

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

زنان و نهضت حسینی

مشخصات کتاب

عنوان : زنان و نهضت حسینی

پدیدآورندگان : مرضیه مشکوری(پدیدآور)

وضعیت نشر : قم: مرضیه مشکوری، ۱۳۸۷

نوع : متن

جنس : کتاب

الکترونیکی

زبان : فارسی

توصیفگر : قیام عاشورا

نوازندگان

مقدمه

کوثر زلال «عاشورا» در متن زندگی شیعه و در عمق باورهای پاک او جریان داشته و در طول چهارده قرن سیراب کننده جانها بوده است. اینک نیز عاشورا پرگاری است که عشق را ترسیم می کند و کانونی است که ارزشها، احساسها، عاطفه ها، خردها و اراده ها برگردش می چرخند. بی شک، محتوا، انگیزه ها، اهداف و درسهای آن، حماسه عظیم فرهنگی ناب و الهام بخش را تشکیل می دهد. از اینرو در حوزه وسیع تشیع و دلباختگان اهل بیت، پیروان عترت همه با «فرهنگ عاشورا» زیسته اند و برای آن جان باخته اند. آنان در آغاز تولد کام نوزاد را با تربت سیدالشهدا(ع) و آب فرات بر می دارند و هنگام خاکسپاری، تربت کربلا را با میت همراه می کنند.آنان از روز ولادت تا هنگامه مرگ به حسین بن علی(ع) عشق می ورزند و برای شهادتش اشک می ریزند و این مهر مقدس، با شیر وارد جان می شود و از جان به در نمی رود. عاشورا از دیرباز تجلی گر روز درگیری حق و باطل و روز فداکاری و جانبازی در راه دین و عقیده، شناخته شده است. حسین(ع) در این روز با یارانی اندک ولی با ایمان و صلابت و عزتی بزرگ و شکوهمند، با سپاه سنگدل و بی دین کومت ستم یزیدی به مقابله برخاست و کربلا را به صحنه همیشه زنده عشق خدایی و آزادگی مبدل ساخت. عاشورا اگر چه یک روز بود، اما دامنه تاثیر آن تا ابدیت کشیده شد و چنان در عمق دلها اثر گذاشته است که همه ساله

دهه محرم و به ویژه روز عـاشورا، اوج عشق و اخلاـص نسـبت به معلم حریت و اسوه جهاد و شـهادت، حسـین بن علی(ع) می گردد و حتی غیر شیعیان نیز در مقابل عظمت آن آزادمردان سر تعظیم فرود می آورند. عاشورا نشان دهنده معنای «حسین منی و انا من حسـین» بود که دین رسول خدا با خون سید الشهدا آبیاری شد و به تعبیر امام خمینی(ره) عاشورا، قیام عدالت خواهان با عددی قلیل و ایمان و عشـقی بزرگ در مقابل سـتمگران کاخ نشـین و مستکبران غارتگر بود. (۱) و اگر عـاشورا نبود، منطق جاهلیت ابوسـفیانیان که می خواسـتند قلم سـرخ بر وحی و کتاب بکشـند و یزید، یادگار عصـر تاریک بت پرستی که به گمان خود با کشـتن و به شـهادت کشـیدن فرزندان وحی امید داشت اساس اسـلام را بر چیند و با صـراحت و اعلام «لا خبر جاء و لا وحی نزل» بنیاد حکومت الهی را بر کند نمی دانستیم بر سـر قرآن کریم و اسـلام عزیز چه می آمد. (۲) حماسه عاشورا را زنان و مردانی ساختنـد که مرگ سـرخ و شـهادت را بر زندگی ذلت بار ترجیح دادند تا گلواژه آزادی و آزادگی همواره در تاریخ سبز بمانـد. در این حماسه خونین بیشتر به نقش آفرین مردان و یارانی که در رکاب حضـرت به فوز عظیم شـهادت نایل شـدند توجه شـده است و نقش زنـان کمتر مورد توجه بوده است. تنهـا در حماسه عاشورا از اسوه صبر و مقاومت زینب کبری (س) و نقش وی در پیام رسانی صحبت شده است و نقش دیگر زنان حماسه شعور و شرف و آزادگی مورد غفلت واقع شده است، از این رو در این مقاله به معرفی

اجمالی زنان حماسه ساز در نهضت عاشورا می پردازیم. بدون تردید در طول تاریخ اسلام و به ویژه تشیع زنان از سهم بسزایی برخوردار بوده اند و عاشورا نیز برهه ای از همین تاریخ سراسر صبر و ایثار و مقاومت و خودآگاهی است. زنان مسلمانان از بدو تولد اسلام به جهانیان نشان دادند که از آگاهی و شناخت و شعور برخوردارند و بر خلاف آنچه سردمداران دفاع حقوق زن می پندارند، زن مسلمان نه عروسک حرمسرا و نه موجودی به دور از واقعیتها و مسایل اجتماعی و سیاسی و نظامی است و تاریخ عاشورا بیانگر این واقعیت است، چنانکه زمانی که افرادی چون عمر سعد در انتخاب صراط مستقیم راه را گم کردند و افرادی چون زهیر بن قین که در یاری امام دچار تردید شده بودند، زنانی چون دلهم (همسر زهیر) شوهرش را به یاری امامش دعوت کرد و او را از تنگنای امتحان سرفراز بیرون آورد. نیز زنانی چون ام وهب و بانوی غیریه قاسطیه که شجاعت در رکابشان مردانگی آموخت. در حقیقت نقش زنان در حماسه عاشورا همچون خود عاشورا جاوید خواهد ماند و آنان برای همیشه تاریخ بر بار شیعه بهترین الگوی ایمان و ایثار و اخلاص و فداکاری خواهند بود.

زنان در عاشورا

اشاره

نقش زنان در حادثه خونبار عاشورا از ابعاد گوناگونی برخوردار است که به بعضی از آنها اشاره می شود:

مشارکت در جهاد

شرکت در جبهه پیکار و همدلی با نهضت مردانه امام حسین (ع) و مشارکت در ابعاد مختلف آن، از جلوه های این حضور است. از همکاری طوعه در کوفه با نهضت مسلم و همراهی همسران برخی از شهدای کربلا گرفته تا اعتراض و انتقاد برخی همسران سپاه کوفه به جنایتهای شوهرانشان مثل خولی نمونه هایی از این دست است.

اموزش صبر

روحیه مقاومت و تحمل زنان در مقابل شهادت مردان اسلام در کربلا از درسهای نهضت عاشورا بود که اوج این صبوری در رفتار زینب کبری (س) جلوه گر شد. آموزش صبر و مقاومت حماسه عاشورا در زنان آگاه و مبارز متجلی شده و در طول جنگ تحمیلی زنان مبارز و فداکار انقلاب اسلامی ایران نشان دادند که آموزش صبر و مقاومت را از شیر زنان کربلا به خوبی آموخته اند.

پیام رسانی

افشاگری جنایات یزیدیان چه در سفر اسارت و چه پس از بازگشت به مدینه، به معنای پاسداری از خون شهدا بود. افشاگری بانوان به دو صورت، خطبه و گفتگوهای پراکنده صورت پذیرفت، و اگر پیام رسانی زینب کبری (س) و بقیه زنان نبود، امروز حماسه عاشورا به این روشنی برای شیعه تجلی نمی کرد و چه بسا آن واقعه عظیم عقیم می ماند.

روحیه بخشی

یکی از مسایل مهمی که در هر جنگی مورد توجه بوده است، روحیه جنگاوران است و زنان این مهم را بر عهده داشتند چه در جنگهای صدر اسلام و چه در جنگهای دیگر.در کربلا نیز حضور تشویق آمیز زنان در جبهه به رزمندگان روحیه می بخشید و همسران و مادران شهدا آنها راتشویق به یاری امام معصوم می کردند، مانند ام وهب که خودش وارد میدان شد و با سر جگرگوشه اش یکی از یزیدیان را به هلاکت رساند و این روحیه بخشی بعد از چهارده قرن در هشت سال مقاومت جنگ ایران علیه کفر باعث شد که زنان ایرانی درسی را که از زینب (س) و زنان عاشورا گرفته بودند، به نحو احسن باز پس دهند.

پرستاری

رسیدگی به بیماران و مداوای مجروحان از دیگر نقشهای زنان در جبهه ها، از جمله در حماسه عاشورا است.نقش پرستاری و مراقبت حضرت زینب (س) از امام سجاد (ع) یکی از این نمونه هاست.

مدیریت

بروز صحنه های دشوار و بحرانی، استعدادهای افراد را شکوفا می سازد. نقش حضرت زینب (س) در نهضت عاشورا و سرپرستی کاروان اسرا، درس مدیریت در شرایط بحران را می آموزد. وی مجموعه بازمانده را در راستای اهداف نهضت، هدایت کرد و با هر اقدام، خنثی کننده نتایج عاشورا از سوی دشمن مقابله کرد و نقشه های آنان را خنثی ساخت.

حفظ ارزشها

درس دیگر زنان قهرمان در کربلا، حفظ ارزشهای دینی و اعتراض به هتک حرمت خاندان نبوت و رعایت عفاف و حجاب در برابر چشمهای آلوده بود. زنان اهل بیت، با آنکه اسیر بودند و لباسها و خیمه هایشان غارت شده بود و با وضع نامطلوب در معرض دید تماشاچیان بودند، اما اعتراض کنان، بر حفظ عفاف تاکید می ورزیدند. ام کلثوم در کوفه فریاد کشید که آیا شرم نمی کنید برای تماشای اهل بیت پیامبر جمع شده اید؟ وقتی هم در کوفه در خانه ای بازداشت بودند، زینب اجازه نداد جز کنیزان وارد آن خانه شوند. در سخنرانی خود در کاخ یزید نیز به گرداندن، شهر به شهربانوان،اعتراض کرد و فرمود: «آمن العدل یابن الطلقاء تخد یرک حرائرک و امائک و سوقک بنات رسول الله سبایا قد هتکت ستورهن و ابدیت وجوههن یحدوبهن الاعداء من بلد الی بلد و یستشرفهن اهل المناهل و المکاتل و یتصفح وجوههن القریب و البعید و الغائب و الشهید»ای پسر آزاد شده، آیا در پشت پرده قرار دادن زنان و کنیزان خود و جلو انداختن دختران رسول خدا به صورت اسیر از عدل است. تو پرده آنان را دریدی، چهره هایشان را آشکار ساختی، از شهری به شهری می رانی، رهگذران و بام نشینهابه تماشایشان می ایستند و آشنا و بیگانه و حاضر و غایب به

سیمای آنان خیره می شوند.

تغییر ماهیت اسارت

آنـان اسارت را به آزادی تبـدیل کردنـد و در قالب اسارت، به اسـیران واقعی درس حریت و آزادگی دادنـد و مفهوم اسـیر در اذهان را به گونه ای دیگر تغییر دادند.

عمق بخشیدن به بعد عاطفی و تراژدیک کربلا

گریه ها، شـیونها، عزاداری بر شـهدا و تحریک عواطف مردم به ماجرای کربلا عمق بخشـید و بر احساسات تاثیر گـذاشت و از این رهگذار ماندگارتر شد.

پاورقی

[۱] صحیفه نور. ج ۹. ص ۵۷.

[۲] همان. ج ۱۴. ص ۲۶۵، عوالم (امام حسین) ص ۳ و ۴، حیاه الامام الحسین، ج ۳، ص ۳۷۸.

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که مـا را در دستیـابی به این هـدف یـاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادنـد تقـدیر و تشـکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصـفهان -خیابان عبـدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شـهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹